

# **Zdokonal'ovat' realizačnú schopnosť zväzáckych organizácií v ČSLA a ich vplyv na bojovú a politickú prípravu**

Organickou súčasťou straníkopolitickéj práce v útvaroch a jednotkách Československej ľudovej armády je ďalšie upevňovanie organizačnej, ideovej a akčnej jednoty, organizácií Socialistického zväzu mládeže, zvyšovanie ich pripravenosti a schopnosti aktívne sa účastniť na úspešnom splnení úloh XVI. zjazdu KSČ, rozpracovaných celoarmádnym straníckym aktívom v júni 1981 a každoročne konkretizovaných v rozkaze a smerniciach ministra národnej obrany ČSSR a náčelníka HPS ČSLA pre prípravu vojsk. Stmelení, akčioschopný zväzácky kolektív, to je významná politická sila, ktorá pri cieľavedomom, sústavnom a kvalifikovanom vedení a usmerňovaní je schopná aktívne prispievať ku komunistickej výchove mladých príslušníkov armády, podnecovať ich k príkladnému, iniciatívnemu a obetavému plneniu aj tých najnáročnejších úloh spojených s ďalším zvyšovaním bojovej pohotovosti a pripravenosti armády, so skvalitňovaním bojovej a politickej prípravy.

Zvlášť v súčasných podmienkach zostrenej medzinárodnej situácie, rastúcej agresivity USA a jeho spojencov v NATO, predovšetkým proti Sovietskemu zväzu a ostatným krajinám socialistického spoločenstva, zvyšovanie bojovej pohotovosti armády, skvalitňovanie výcviku, vojensko-odbornej a politickej prípravy tak, aby

naša armáda bola bezmedzne oddaná strane a ľudu, schopná spoločne so Sovietskou armádou a armádami ostatných štátov Varšavskej zmluvy ubrániť mier a vymoženosti socializmu, sa stali prvordnou úlohou aj organizácií Socialistického zväzu mládeže.

Preto nie je náhodné, keď v straníkopolitických dokumentoch otázky spojené so zdokonaľovaním realizačnej schopnosti zväzáckych organizácií, so zvyšovaním ich vplyvu na bojovú pohotovosť a pripravenosť armády, bojovú a politickú prípravu sú zaraďované na popredné miesto v obsahu straníkopolitickéj práce a chápané, ako neoddeliteľná stránka politicko-organizačtorskej, riadiacej a výchovnej činnosti veliteľov, politických orgánov a straníckych organizácií. Sleduje sa tým, aby zväzácke organizácie v obsahovom zameraní, formách a metódach ich práce ešte účinnejšie pomáhali veliteľom, politickým pracovníkom a organizáciám KSČ v jednotkách a útvaroch vo výchove a príprave mladých obrancov a budovateľov socializmu, aby sa účastnili na utváraní a prehĺbovaní marxisticko-leninského svetového názoru, vlasteneckého a internacionálneho presvedčenia, uvedomelej disciplíny, aktivity, pracovnej iniciatívy a zodpovednosti za bojovú pohotovosť, bojovú a politickú prípravu.

Analýza zamerania činnosti, dosiahnutých výsledkov, ale aj pretrvávajúcich nedostatkov vo zväzackej práci umožňuje konštatovať, že zväzacké organizácie ako celok správne chápu svoje miesto a poslanie vo výchove a príprave mladých príslušníkov armády, plne sa s ním stotožňujú a prijímajú rad účinných opatrení pre kvalitné plnenie úloh. V súlade s rozkazom a smernicami ministra národnej obrany ČSSR a náčelníka HPS ČSLA, závermi III. zjazdu SZM a celoarmádnej porady zväzackých funkcionárov po III. zjazde SZM zameriavajú organizátorskú a výchovnú prácu na mobilizáciu zväzakov a ostatných príslušníkov útvaru a jednotiek na príkladné plnenie úloh výcviku, vojenskoodbornej a politickej prípravy, na rozvoj aktivity a pracovnej iniciatívy, zvyšovanie osobnej zodpovednosti za zverenú zbraň a techniku, odkrývanie rezerv a racionálnejšie a hospodárnejšie využívanie materiálu, pohonných hmôt a energie.

V tomto smere, v rámci svojich možností a podmienok, ako metódu aktivizácie príslušníkov jednotiek najčastejšie využívajú krátkodobé socialistické súťaženie medzi kolektívami a jednotlivcami, hnutie za veľmi dobré a výborné plnenie úloh, za majstrovské ovládanie zbraní a techniky, ich preberanie do socialistickej starostlivosti. Organizujú pomoc slabším a v ostatnom čase, cieľavedomejšie sa zameriavajú na činnosť „Reflektora mladých“ a „ZENIT“.

Nemenšiu pozornosť venujú upevňovaniu vojenskej disciplíny a dodržiavaniu noriem vzťahov medzi vojakmi. Vysokú vojenskú disciplínu a súdržné vzťahy vo vojenských kolektívoch chápu ako jeden zo základných predpokladov kvalitného plnenia úloh a kritérium politickej a občianskej vyspelosti vojakov.

Aj v tejto oblasti úsilie zameriavajú predovšetkým na príkladnosť zväzackých funkcionárov a členov. Takmer pravidelne na výborových a členských schôdzach vyhodnocujú ich prístup k výcviku, vojenskoodbornej a politickej príprave, dozornej a strážnej službe, správanie sa v kolektíve jednotky a na verejnosti. Hľadajú a uplatňujú účinnejšie metódy prekonávania niektorých nežiadúcich javov v správaní a konaní niektorých vojakov, ktoré si spravidla prinášajú už z občianskeho života, a ktoré narušujú úroveň disciplíny, vzťahy vo vojenských kolektívoch a dobré meno jednotky.

Mnohé zväzacké organizácie na základe dokonalejšieho poznania príslušníkov jednotiek diferencovane pracujú najmä s takými vojakmi, ktorí majú sklony k disci-

plinárnym priestupkom. Intenzívnejšie uplatňujú metódu verejnej kritiky prejavov nedisciplinovanosti, liknavého či nezodpovedného plnenia úloh, požiadaviek služby, alebo porušovanie noriem socialistického spoluzitia vo vojenských kolektívoch. Takýto prístup nemalou mierou prispieva k tomu, že väčšina zväzakov aj ostatných mladých vojakov iniciatívne, obetavo a zodpovedne pristupuje k vojenským povinnostiam a úlohám bojovej a politickej prípravy.

Poznatky ukazujú, že otázky bojovej pohotovosti, bojovej a politickej prípravy, morálno-politických kvalít vojakov a disciplíny sú stále častejšie v centre pozornosti ideovo-výchovných podujatí organizovaných zväzackými organizáciami. Badať úsilie o skvalitnenie jestvujúcich a hľadanie nových, progresívnych metód politického vedenia a podnecovania aktivity vojakov.

V strede záujmu zväzackých organizácií, ale aj neorganizovaných príslušníkov jednotiek sú predovšetkým také podujatia organizované v rámci politického vzdelávania SZM, ktoré rozširujú vedomosti mladých ľudí z dejín revolučných a národnoslobodzovacích zápasov komunistickej strany, pracujúceho ľudu a armády, zoznamujú ich s pracovnými hrdinstvami v etape budovania základov socializmu v našej krajine, s priekopníkmi socialistickej práce, dávajú im kvalifikovanú odpoveď na aktuálne otázky súčasnosti a ukazujú im perspektívy nášho napredovania. Preto k najrozšírenejším, ale možno povedať, aj najobľúbenejším politickovýchovným podujatiam patria také, ako je súťaž „Za červenou zástavou“, besedy so zaslužilými členmi strany, bojovníkmi proti fašizmu a hrdinami socialistickej práce. Širokej popularite sa tešia večery otázok a odpovedí k aktuálnym vnútorným a medzinárodným problémom, návštevy múzeí, exkurzie na pamätné miesta, do závodov a pod.

Tieto, ale aj ďalšie politickovýchovné podujatia spolu so základnými formami politickej prípravy a masovopolitickej práce pomáhajú mladým príslušníkom armády, najmä vojakom v základnej službe, nájsť kontinuitu medzi revolučnou minulosťou a socialistickou prítomnosťou, z triednych pozícií hodnotiť vývoj udalostí vo svete a vyvodit' závery pre vlastnú činnosť.

Zovšeobecnením niektorých poznatkov z rozvoja zväzackej práce v útvaroch a jednotkách, jej tesnejšieho prímknutia k úlohám bojovej pohotovosti, bojovej a politickej prípravy vôbec neznamená, že chceme zakrývať či obchádzať existujúce

nedostatky a nevyriešené problémy. Nebolo by to správne a neproselo by to ani ďalšiemu skvalitňovaniu realizačnej schopnosti zväzských organizácií, ani rastu ich autority vo vojenských kolektívoch. A čo je najpodstatnejšie, vôbec by to neproselo naplneniu požiadavky, aby zväzské organizácie sa stali aktívnymi pomocníkmi veliteľov, politických pracovníkov a organizácií KSC pri výchove, príprave a vedení mladých vojakov pre uvedenie plnenie úloh.

O nedostatkoch a nevyriešených problémoch bolo otvorene a kriticky povedané na celoarmádnej porade zväzských funkcionárov po III. zjazde SZM a v ďalších hodnotiacich dokumentoch HPS ČSEA. Preto nepovažujeme za potrebné znova ich opakovať.

Miesto toho, pozornosť chceme zamerať na podkrytie niektorých príčin jestvujúcich nedostatkov a na hľadanie východísk ich prekonávania. Pritom plne rešpektujeme skutočnosť, a ako oprávnené vyplývalo z doterajšieho zovšeobecnenia získaných poznatkov, že Socialistický zväz mládeže v armáde, napriek slabým miestam v organizátorskej a výchovnej práci niektorých článkov jeho organizačnej výstavby, úspešne plní svoje základné poslanie. Je osvedčeným pomocníkom veliteľov, politických pracovníkov a straníckych organizácií pri zabezpečovaní vysokej bojovej pohotovosti a pripravenosti armády, pri zvyšovaní kvality a efektívnosti bojovej a politickej prípravy. Vytvára podmienky pre spoločensky užitočnú a pre mladých ľudí príťažlivú činnosť, v ktorej môžu realizovať svoje základné záujmy, uplatniť zručnosť a prehĺbiť si vedomosti.

Ako ukazujú poznatky, príčiny jestvujúcich nedostatkov treba hľadať v dvoch základných oblastiach:

— v kvalite členskej základne a funkcionárskeho aktívu,

— v nevyužitých rezervách, ktoré majú politické orgány, stranícke organizácie a veliteľ, predovšetkým veliteľia útvarov a jednotiek, v systéme riadenia, vedenia a usmerňovania zväzských organizácií, ako aj v poskytovaní im účinnej pomoci.

Nemožno strácať zo zreteľa skutočnosť, že Socialistický zväz mládeže je organizáciou mladých, politicky neskúsených ľudí, z ktorých prevážna väčšina si iba začínajú osvojovať, takpovediac, "abecedu" politickej práce. Z ich radov sa formuje funkcionársky aktív, a navyše, odchodom druhých ročníkov vojakov základnej služby do zálohy, alebo skončením poddôstojníckych škôl či kurzov, nie vždy sa darí zachovať kontinuitu zväzskej práce v jed-

notkách. Novým členom výborov a v mnohých prípadoch aj celým výborom chýbajú základné skúsenosti z politickoorganizačtorskej a výchovnej práce, ako aj schopnosti vypracovať aktívne metódy mobilizácie a vedenia členov aj ostatných mladých príslušníkov jednotiek.

Takýto komplexný pohľad na zväzské organizácie je nevyhnutný. Umožňuje objektívne hodnotiť dosiahnuté výsledky aj pretrvávajúce nedostatky. V neposlednom rade nabáda zamýšľať sa nad tým, čo robiť, aby v mnohých jednotkách noví funkcionári a členovia Socialistického zväzu mládeže, napríklad na začiatku nového výcvikového roka, iba nezačínali rozvíjať zväzskú prácu, ale aby organicky nadviazali na prácu a dosiahnuté úspechy svojich predchodcov.

Práve takýto komplexný pohľad uplatnil celoarmádny stranícky aktív k rozpracovaniu a realizácii záverov XVI. zjazdu KSC v ČSEA. Okrem iného zdôraznil, že zväzské organizácie môžu úspešne plniť svoje poslanie a byť aktívnym činiteľom v procese zvyšovania bojovej pohotovosti a skvalitňovania bojovej a politickej prípravy len vtedy, keď politické orgány budú cieľavedome prispievať k zdokonaľovaniu ich realizačnej schopnosti, keď sa ďalej skvalitní ich vedenie, usmerňovanie a pomoc zo strany veliteľov, politických pracovníkov a organizácií KSC.

Skrátka bez sústavnej starostlivosti politických orgánov o zdokonaľovanie realizačnej schopnosti zväzských organizácií, bez cieľavedomého, sústavného politického riadenia a usmerňovania ich činnosti, ako aj bez každodennej kvalifikovanej pomoci politických pracovníkov, straníckych organizácií a veliteľov, nemožno očakávať trvale dobré výsledky vo zväzskej práci, ako aj požadovaný vplyv na bojovú pohotovosť, bojovú a politickú prípravu. Z tohto aspektu požiadavka XVI. zjazdu KSC — menej smerníc, menej úradovania, viac priameho styku s ľuďmi, týchto zjednocovať a orientovať na rozhodujúce úlohy — aj keď bola adresovaná okresným výborom KSC pre riadenie straníckych organizácií, je plne aktuálna aj pre riadenie zväzských organizácií politickými orgánmi v armáde.

V tejto súvislosti je na mieste poznamenať, že skvalitňovanie realizačnej schopnosti zväzských organizácií nie je jednoduchá, ani krátkodobá úloha. Treba ju vidieť ako sústavne sa rozvíjajúci proces, ktorého kvalita a efektívnosť závisí od fungovania tak celého riadiaceho systému, ako aj od jednotného postupu a úrovne konkrétnej práce každého jeho komponenta v súlade s povinnosťami, kto-

ré pre ne vyplývajú zo smerníc pre prácu politických orgánov a stranických organizácií v ČSĽA, zo služobných poriadkov a ďalších základných vojenskopolitických dokumentov. Rovnako skvalitňovanie realizačnej schopnosti zväzackých organizácií predpokladá nezostáť len pri osvedčených formách politického riadenia a stranického vedenia a usmerňovania, ale v nadväznosti na ne hľadať nové, progresívnejšie, ktoré budú adekvátne úrovni zväzackého funkcionárskeho aktívu a členskej základni vôbec, budú blízke mentalite a záujmom mladých príslušníkov armády, ale aj súčasným a perspektívnym požiadavkám kladeným na zväzacké organizácie.

V procese zdokonaľovania realizačnej schopnosti zväzackých organizácií a prehlbovania ich vplyvu na bojovú pohotovosť, bojovú a politickú prípravu, rozhodujúcu funkciu plnia politické oddelenia zväzkov. Od nich sa vyžaduje, aby naďalej venovali pozornosť skvalitňovaniu obsahu, foriem a metód jednotného priameho riadenia základných organizácií SZM, zjednodušovali postup veliteľov, politického aparátu a organizácií KSČ v systéme politického vedenia a usmerňovania ich činnosti, s osobitným dôrazom na plnenie úloh, na rozvoj aktivity a iniciatívy mladých príslušníkov armády.

Od politických oddelení zväzkov sa taktiež vyžaduje, aby do zväzackej práce intenzívnejšie zapájali mladých vojakov z povolania a zvyšovali ich zodpovednosť za úroveň práce zväzackých organizácií v podriadených útvaroch a jednotkách. Poznatky ukazujú, že v tejto oblasti nie sú vyčerpané všetky možnosti. Napríklad počet mladých vojakov z povolania zapojených do práce základných organizácií, práporných a plukovných výborov SZM nie všade je úmerný ich celkovému počtu u útvaru. Taktiež nie všetci mladí príslušníci veliteľského zboru, predovšetkým veliteľia čiat a rôt, dokážu so zväzackými organizáciami pracovať, ako s najbližším politickým aktívom.

Tam, kde veliteľia doceňujú miesto a úlohu zväzackých organizácií, kde s nimi denne spolupracujú a obrátne využívajú ich silu a autoritu, tam bojová a politická príprava, príkladné plnenie úloh a pevná vojenská disciplína sa stávajú vlastnými nielen pre väčšinu funkcionárov a členov Socialistického zväzu mládeže, ale aj pre neorganizovaných vojakov. Tento stav sa výrazne prejavuje, napríklad vo výcvikových priestoroch, na taktických cvičeniach, ostrých bojových streľbách, alebo pri prechode techniky na letnú alebo zimnú prevádzku. Zväzacké organi-

zácie vystupujú ako aktívny činiteľ a nenahraditeľný pomocník veliteľov. Mobilizujú príslušníkov jednotiek na včasné a kvalitné plnenie úloh, vedú ich k disciplíne a pracovnej iniciatíve.

Významným komponentom zdokonaľovania realizačnej schopnosti organizácií Socialistického zväzu mládeže je ideová a prakticko-politická príprava zväzackého funkcionárskeho aktívu. V uplynulom období politické oddelenia zväzkov, a pod ich vedením aj politické skupiny útvarov a plukovné výbory SZM, urobili ďalší kvalitatívny krok v jej obsahu a organizácii. Došlo k tesnejšiemu primknutiu teórie a praxe a zvýšili sa nároky na výber lektorov. Širšie sa uplatňuje diferencovaný prístup a zvyšujú sa požiadavky na disciplínu, aktivitu a osobnú zodpovednosť účastníkov prípravy. Od lektorov sa vyžaduje, aby obsah prednášok a besied bol tesnejšie primknutý k praktickej zväzackej práci v útvaroch a jednotkách, aby vychádzal z úloh bojovej pohotovosti, bojovej a politickej prípravy, konkrétnych podmienok a ukazoval spôsoby efektívneho riešenia tých-ktorých problémov a prekonávania nedostatkov. Takýto prístup sa osvedčuje, je pozitívne prijímaný a hodnotený predovšetkým samými zväzackými funkcionármi.

Avšak rastúce nároky na zväzackú prácu, na schopnosť výborov a celých organizácií kvalifikovanejšie riešiť otázky výcviku, vojenskoodbornej, morálno-politickej a psychologickéj prípravy mladých vojakov vyžadujú, aby politické oddelenia zväzkov, ale aj politickí pracovníci v útvaroch, plukovné výbory SZM a organizácie KSČ sa neuspokojili s jestvujúcim stavom, ale aby ho ďalej skvalitňovali v jeho celku aj v jednotlivých formách.

Zvlášť aktuálnym sa javí obohacovať obsah školení a porád praktickými poznatkami a skúsenosťami zo zväzackej práce nielen vo zväzku, ale aj armády a v neposlednom rade poznatkami z práce mládežníckych organizácií armád štátov Varšavskej zmluvy, predovšetkým sovietskeho Komsomolu. Smelšie zaraďovať praktické ukážky z práce zväzackých organizácií v najrôznejších oblastiach vojenskej činnosti, predovšetkým na úseku prehlbovania zväzackého vplyvu na bojovú a politickú prípravu. Viac priestoru dať tvorivej diskusii a výmene názorov na najrôznejšie teoretické, politické a praktické problémy pod vedením skúseného, ideovo-teoreticky a metodicky pripraveného vedúceho.

Rovnako sa žiada ďalej skvalitňovať analytickú a kontrolnú činnosť politických oddelení zväzkov, plukovných a práporn-

ných výborov SZM ako aj základných zväzáckych organizácií, bez ktorej nemožno zvyšovať úroveň jednotného priameho riadenia, ani zdokonaľovať realizačnú schopnosť zväzáckych organizácií a ich vplyv na bojovú pohotovosť, bojovú a politickú prípravu. Obsahová analýza rozborových a hodnotiacich dokumentov politických oddelení zväzkov, plukovných a práporných výborov SZM, ale aj politických skupín útvarov a celoútvarových výborov KSC ukazuje, že v tejto činnosti sú rezervy.

Napríklad kriticky sa hovorí o nedostatkoch, avšak v menšej miere sa analyzujú ich príčiny a spôsoby prekonávania. Podobne sa pristupuje aj k zovšeobecneniu dosiahnutých výsledkov. Tieto sa len konštatujú, bez hlbšieho zovšeobecnenia a popularizácie foriem a metód ktorými boli dosiahnuté. To oprávňuje k záveru, že kritická analýza a zovšeobec-

ňovanie dobrých výsledkov práce zväzáckych organizácií zatiaľ nie sú na takej úrovni, aká so požaduje, napriek tomu, že patria medzi základné faktory zdokonaľovania ich realizačnej schopnosti a podnecovania mladých príslušníkov jednotiek.

Z doteraz povedaného vyplýva, že realizačná schopnosť zväzáckych organizácií je významným činiteľom výchovy, prípravy, zjednocovania a vedenia vojakov k príkladnému plneniu úloh, vojenských aj občianskych povinností. Preto nie je, a ani nemôže byť iba záležitosťou zväzáckych organizácií. Je jednou z prvoradých a trvalých úloh veliteľov, politických orgánov a organizácií KSC. Zároveň vystupuje ako jedno z kritérií hodnotenia úrovne ich riadiacej, organizátorskej a výchovnej práce. Túto skutočnosť by si mali viac uvedomovať predovšetkým niektorí mladí príslušníci veliteľského zboru v útvaroch a jednotkách.